

• дореволюційні видання краєзнавчого характеру, копії яких було надано до бібліотеки маріупольськими краєзнавцями.

Оскільки кожний комп'ютер бібліотечної мережі НБ МДУ підключен до глобальної мережі Internet, то кожний студент має можливість отримувати з мережі будь – які повнотекстові документи. З метою більш ефективного використання Internet на сайті бібліотеки на спеціальній сторінці розміщено посилання на сайти, які надають можливість безкоштовного скачування повнотекстових електронних видань. Зокрема розміщені посилання на сайти журналів, які надають електронні версії цих видань. Це надає можливість оптимізувати видатки на періодичну літературу в умовах фінансової кризи.

В якості висновків можна сказати, що політика формування бібліотечно-інформаційного фонду сучасної вузівської бібліотеки будується на основі вивчення ринку науково-технічних публікацій, де особлива увага приділяється виявленню безкоштовних джерел інформації, вивченню їх контенту та умов доступу. В умовах цінової політики видавництва важливим є участь у кооперуванні бібліотек і консорціумах. Важливим напрямком роботи являється розвиток власної електронної бібліотеки, створення

довідково-пошукового апарату бібліотечно-інформаційних ресурсів.

Література

1. Беззуб І. Бібліотека вищого навчального закладу у формування інформаційної культури студента / І. Беззуб // Наукові праці Наукової бібліотеки України ім. В.І.Вернадського. – 2012. – Вип.23. – С.94-105.

2. Іванова В.В. Інноваційні підходи до інформаційного забезпечення освітянських послуг / В.В. Іванова // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. - № 4 (2). – С.131 – 136.

3. Павлуша І. Електронні бібліотеки: системний підхід до формування фондів / І.Павлуша // Бібліотечний вісник. – 2000. - № 2. – С. 16-19.

4. Столяров Ю.Н. Библиотечный фонд : учебник / Ю.Н.Столяров. – Санкт-Петербург : Профессия, 2015. – 384с.

5. Шемаєва Г. Електронні ресурси бібліотек України в інформаційному забезпеченні науки: стан та перспективи розвитку / Г.Шемаєва // Бібліотечна планета. – 2006. - № 4. – С.21 – 25. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bp_2006_4_6.

6. Ярошенко Т. Управління колекціями електронних журналів: нова роль бібліотек у створенні інформаційного освітньо-наукового простору України // Бібліотечна планета. – 2005. - № 4. – С. 14-18.

УДК 027.1(477)"16/17"(043)

Луханіна І. А.
/Україна/

РОЛЬ ПРИВАТНИХ КНИГОЗБІРЕНЬ В КУЛЬТУРІ УКРАЇНСЬКОГО БАРОКО

Друга половина XVII – остання чверть XVIII ст. – це епоха українського бароко – період коли формується національна еліта, створюються світські соціальні інститути, серед різних верств населення поширюється писемність, розвивається видавнича й бібліотечна справа.

Загальний потяг до освіти та формування сталих особистих інформаційних потреб викликають широке розповсюдження приватних книгозбірень з книжковим фондом, який в окремих випадках сягав кількох тисяч примірників.

Роль і місце приватних бібліотек у бароковій культурі України напряду, або опосередковано, у минулому та сьогодні привертала увагу вітчизняних і зарубіжних дослідників, у т.ч.: С. Голубєва, Я. Ісаєвича, І. Каганова, І. Корнейчика, І. Лісової, І. Лосієвського, Ф. Луцької, С. Маслова, В. Сєдих, В. Соколова та інших.

Приватні книгозбірні формувалися протягом життя у відповідності до зацікавлень її власника та, крім функції робочого інструментарію, забезпечували також духовний розвиток та

дозвілля. Ось чому вони відіграють непересічну роль у вивченні як окремої особи так і певного історичного періоду. Фонди власних книгозбірень зазвичай були упорядкованими, іноді відбивалися у каталозі, надійно зберігалися, а після смерті власника заповідалися нащадкам або навчальним закладам, монастирям тощо.

Переважає більшість книг купувалась на внутрішньому ринку, який був насичений друкованими та рукописними виданнями. Частина замовлялась з-за кордону, у тому числі й періодичні видання. Звичайно, таке могли дозволити собі лише заможні люди.

Власниками приватних бібліотек в Україні у XVII–XVIII ст. були урядовці, козацька старшина, духовенство, вчені, письменники, деякі заможні міщани.

Склад фондів бібліотек представників духовної знаті мав здебільшого професійну спрямованість та налічував велику кількість богословської та богослужбової літератури. Це були книги агіографічного змісту, видання Біблії, полемічна література. Світська література була представлена книгами з різних галузей знань. Це видання з математики, астрономії, медицини, твори античних та середньовічних авторів: Цицерона, Аристотеля, Гомера, Есхіла, Е. Ротердамського, Ф. Бекона, Н. Мак'явеллі та інших.

До складу книгозбірень входили як друковані так і рукописні видання, написані різними мовами. На думку В. Седих та М. Войнова «на Правобережній Україні у приватних бібліотеках було більше польських книг ніж на Лівобережній. Взагалі ж мовою наукових трактатів була латина або грецька» [2, с. 71].

Великими і різноманітними за жанрами фондів були приватні книгозбірні Ф. Прокоповича, М. Смотрицького, С. Яворського, І. Горленка. Велику бібліотеку (близько 3 тисяч книг) мав видатний церковний і культурно-освітній діяч, Архімандрит Києво-Печерської Лаври, митрополит Київський, ректор Київської колегії Петро Могила. З переліку книг, придбаних у Варшаві і Кракові, а також із власноручних записів П. Могили про належність йому книг, відомо, що у бібліотеці, крім богословської літератури, широко були представлені праці античних авторів: Горація, Овідія, Сенеки, Цицерона, Ювенала та інших, твори гуманістів епохи Ренесансу: Р. Агріколи, Ж. Бодєка, Н. Мак'явеллі, Я. Понтана, Р. Турнера.

На Лівобережній Україні, крім духівництва, власні книгозбірні мали козацька старшина, заможні міщани, вищі державні й військові службовці. Зазвичай кількість книжок в зібраннях козацької старшини, як правило, обмежувалася 5–20 назвами і лише в небагатьох книгозбірнях налічувалось понад 100 книг [3, с. 2]. Тому про такі зібрання залишилися поодинокі фрагментарні відомості. Особливістю розповсюдження книг серед козацтва було те, що часто видання чи рукописи використовувались не одноосібно, а перебували у колективній власності. Покрайні записи свідчать, що книги через їхню високу вартість купували не лише власним коштом, а й у складчину.

Серед книг, які користувалися найбільшою популярністю серед козаків до 40-х років XVII ст., переважали ті, що були релігійного змісту: Євангелія, мінеї, служебники, псалтирі, требники, тріоді. З другої половини XVIII ст. серед козаків та їхніх сімей дедалі більшого поширення стала набувати світська книга (художня, навчальна, природничо-наукова, виробнича, довідкова тощо). Досить поширеними у козацьких книжкових зібраннях були польські та російські календарі та порадики.

Власні книгозбірні мали і гетьмани України – І. Мазепа, К. Розумовський, П. Орлик; представники козацької старшини Я. Маркович, М. Ханенко та інші.

Гетьман України І. Мазепа збирав свою бібліотеку, розташовану в Батурині, понад 30 років (була знищена під час погрому міста військами О. Меншикова у 1708 р.). До нашого часу збереглися тільки книги, подаровані гетьманом церквам, монастирям, приватним особам. Залишки бібліотеки дозволяють реконструювати її зміст. Тут була богослужбова, богословська, світська література, у тому числі художня, довідкова.

Ще одна відома бібліотека належала спадкоємцю І. Мазепи – гетьману П. Орлику. Влітку 1925 р. історик-публіцист, дипломат І. Борщак знайшов у дентевільському архіві каталог бібліотеки П. Орлика, укладений за його наказом у 1738 р. В каталозі книги були класифіковані за сьома розділами. Теологічний розділ містив Псалтир, Еклезіаст, твори святого Августина,

коментарі до Фоми Аквінського, французький переклад Корану (1734 р.) тощо. Грецькі та римські класики представлені творами Арістотеля, Вергілія, Геродота, Горація, Демосфена, Светонія, Сенеки, Ціцерона та інших. Третій розділ – «політичні письменники» – включав «Універсальну історію» Боссуета (1681 р.) та роботи Пуффендорфа (1715 р.). Із четвертого («Історія і філософія») та п'ятого («Світські автори») розділів картки не збереглися. Однак відомо, що П. Орлик мав твори одного з найкращих ораторів XVII ст. єпископа Флешіє – всі його промови над могилами видатних осіб за 1672–1690 рр.

Гетьмана також цікавили історія християнської церкви та її поділу на католицьку і православну, історичні взаємини між світською владою та церквою. Шостий розділ бібліотеки – книги про Україну і Польщу. Тут були спогади П. Шевальє про козаків (1668 р.), записки М. Кромера (1589 р.), хроніка Й. Длугоша (1712 р.), книги Ф. Фінкса (С. Минзіхта) (1666 р.), Х. Гарткноха (1678 р.), історія Польщі Массцета (1733 р.) та ін. В останньому розділі містилися газети і часописи, картки на які в описі не збереглися [1, с. 23].

Кількість приватних бібліотек у бароковий період історії та культури України постійно зростала і вони ставали тематично різноманітнішими. Аналіз складу приватних книжкових зібрань дає можливість встановлювати характер освіченості власників, коло їхні інтересів, рівень наукових знань, особисті уподобання, а також масштаби розповсюдження видань і рукописів.

Література

1. Лісова І. В. Приватна бібліотека в українській культурі (XI–XVIII ст.) / І. В. Лісова // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : зб. наук. пр. : наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. – 2011. – Вип. 17, Т. 2. – С. 20–25.

2. Сєдих В. В. Приватні бібліотеки «золотого віку» української культури (друга половина XVII – остання чверть XVIII ст.) / В. В. Сєдих, М. Г. Войнова // Регіональні проблеми розвитку українознавства Східної України : матеріали наук.-практ. конф., м. Харків, 10 вер. 2003 р. – Харків, 2003. – С. 67–78.

3. Соколов В. Книжкові зібрання козацької старшини наприкінці XVII–XVIII століття / В. Соколов // Вісник Книжкової палати. – 2014. – № 1. – С. 1–6.

Lukhanina I.

THE ROLE OF PRIVATE BOOKMARKS IN UKRAINIAN BAROQUE CULTURE

The report examines the preconditions for the emergence and spread of personal libraries in the era of the Ukrainian Baroque, the identity of the owners, the thematic and linguistic composition of the funds.

УДК 027.7(477)(043)

Міліціна Л. В.

/Україна/

БІБЛІОТЕКА ВНЗ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА XXI СТОЛІТТЯ: ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

В наш час п'ятий і колись останній фактор виробництва інформації відіграє все більш домінуючу роль, ставши важливою рушійною силою розвитку суспільства.

Університет та бібліотека у своїй єдності сприймають цю тенденцію та інтегрують її у процес виховання та навчання студентів. Майбутні менеджери, викладачі, журналісти тощо, а також просто батьки зазнають величезного впливу соціально-комунікативних структур та впливаються до сучасного суспільного життя на оновлених засадах.

Значення бібліотеки при цьому важко переоцінити. Як зазначає Ільганаєва В.О.: «Бібліотека є класичним прикладом розвитку соціально-комунікаційної діяльності, що пройшла

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

**«ІНФОРМАЦІЯ ТА КУЛЬТУРА
В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЛЮДСТВА»**

Збірник матеріалів
Міжнародної Інтернет-конференції

15 листопада 2017 року

Маріуполь 2018

УДК 316.7(063)

Редакційна колегія:

Г. І. Батичко, кандидат наук з мистецтвознавства, доцент (голова),
Ю. М. Нікольченко, доцент; С. В. Янковський, к. ф. н., доцент.

Затверджено на засіданні кафедри культурології та інформаційної діяльності
(протокол №8 від 18.12.2017)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою історичного
факультету Маріупольського державного університету (протокол № 6 від 18.01.2018)

Інформація та культура в забезпеченні сталого розвитку людства : зб. матеріалів Міжнар. Інтернет- конференції, м. Маріуполь, 15 листоп. 2017 р. / Маріуп. держ. ун-т ; за заг. ред. Г. І. Батичко. – Маріуполь : МДУ, 2018. – 278 с.

Збірник містить матеріали Міжнародної Інтернет-конференції «Інформація та культура в забезпеченні сталого розвитку людства», яка відбулася 15 листопада 2017 року, в якій прийняли участь освітяни, науковці, громадські активісти з України та зарубіжних країн

У наукових виступах і доповідях учасників конференції висвітлені актуальні питання з проблеми забезпечення сталого розвитку людства, зумовленої розширенням впливу інформаційних та комп'ютерних технологій на соціальні інституції, сферу управління, інтенсивність міжкультурної взаємодії, творення нових, креативних практик соціальної взаємодії.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

© Автори тез, 2017
©МДУ, 2018

зі спеціальності 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» (2012 - 2016).....	64
Вечерківська К. А. Біблотечний клуб як засіб формування інформаційно-комунікативних навичок.....	67
Гагаріна Н. А. Роль бібліотечних установ в забезпеченні цілей сталого розвитку.....	69
Головач В. В. Перспективні напрями та форми обслуговування користувачів НБ ВНЗ в умовах сталого розвитку суспільства.....	71
Гроздова І. В. Репозиторій фонду бібліотек ВНЗ як засіб забезпечення відкритого доступу до інформації.....	74
Дейниченко О. В. Значення краєзнавчої діяльності бібліотек у забезпеченні цілей сталого розвитку.....	77
Дьячкова М. А. Формування комунікативної політики наукових бібліотек ВНЗ у забезпеченні сталого розвитку України.....	80
Кіор Н. Д. Діяльність Маріупольської бібліотеки-філіалу ім. М. О. Некрасова в умовах сталого розвитку суспільства.....	83
Кір'якулова Т. В. Впровадження електронних інформаційних ресурсів в бібліотечну справу.....	85
Ковтуненко Н. О. Електронна бібліотека ВНЗ в умовах сталого розвитку.....	87
Луханіна І. А. Роль приватних книгозбірень в культурі українського бароко.....	89
Міліціна Л. В. Бібліотека ВНЗ в умовах сталого розвитку суспільства ХХІ століття: пріоритетні напрями розвитку.....	91
Назар'єва С. В. Сутність стратегій сталого розвитку маркетингової діяльності бібліотек.....	94
Натяма С. В. Збереження бібліотечних фондів: історія питання.....	95
Охріменко О. В. Княжі книгозбірні в освіті і культурі Київської Русі.....	98
Плохотіна Д. А. Збереження нотних видань в державних установах України.....	101
Сивак Д. С. Розвиток бібліотек засобами інформаційних технологій.....	103
Синенко Т. В. Організація інформаційного обслуговування у бібліотеках м. Маріуполя в умовах сталого розвитку громадян.....	104
Шаправська О. В. Молодіжні центри бібліотек в процесі формування громадянського суспільства.....	105
Шевцова М. Л. Нормативно-методичне забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності наукових бібліотек в умовах сталого розвитку.....	107
Чумакова О. Є. Історія і традиції бібліотечної справи в умовах сталого розвитку людства... ..	110
Шейбут В. С. Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України.....	112
Яковенко Ю. Є. Роль інноваційних бібліотечних послуг у забезпеченні сталого розвитку.....	114

Секція

Сталий розвиток культури управління в Україні: історія, традиції, сучасність

Ангелинова І. А. Подолання інформаційної нерівності: український досвід в глобальному світі.....	118
Білоус К. В. Документаційне забезпечення механізму регулювання адміністративних питань в органах місцевої влади в Україні у період Національно-демократичної революції (1917-1921рр.).....	120
Білоусова В. Д. Популяризація архівних документів як напрям діяльності архівних установ.....	124
Вікторова П. В. Проблемы формирования информационной культуры украинского общества.....	126
Влас А. В. Інформатизація архівної справи як засіб організації інтелектуального доступу до архівних документів.....	128
Гунза Ю. С. Інформаційна складова семантичного аналізу документів Гетьманщини та Нової Січі (1734-1775).....	130
Зарецький Є. О. Особливості надання інформаційно-консультативних послуг.....	132
Іванова Д. М. Документування у Запорозькій Січі та Гетьманщині: інформаційно-аналітичне дослідження проблеми.....	134
Кригіна О. В. Метричні книги як історичне джерело: використання та забезпечення збереженості інформації.....	137
Кудлай В. О. Підходи до ідентифікації електронного документа в контексті впровадження	